Liite 1

4.9.2020

Valtionhallinnon kehittämisosasto
Finanssineuvos, ohjelmajohtaja Tarja Sinivuori-Boldt

KANSALLINEN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGIA

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on 27 julkisiin hankintoihin liittyvää tavoitetta. Julkisiin hankintoihin liittyviä erilaisia kehittämistarpeita ei voida edistää pelkästään lainsäädännön keinoin. Hankintojen vaikuttavuuden edistämiseen tarvitaan yhteistyötä ministeriöiden välillä sekä kuntasektorin ja tarjoajien kanssa. Yhteisten tavoitteiden ja linjausten laatimiseksi sekä edistämiseksi tarvitaan kansallinen julkisten hankintojen strategia.

Vaikuttavat julkiset hankinnat –toimenpideohjelma

Valtiovarainministeriö asetti 5.9.2019 yhteistyössä Kuntaliiton kanssa Vaikuttavat julkiset hankinnat –toimenpideohjelman (Hankinta-Suomi) kansallisen julkisten hankintojen strategian laatimiseksi, julkisten hankintojen toimijoiden yhteistyön lisäämiseksi ja hankintojen vaikuttavuuden kehittämiseksi.

Kansallinen julkisten hankintojen strategia

Julkisten hankintojen vaikuttavuutta ja toimijoiden yhteistyötä lisäämään on hallitusohjelman tavoitteiden pohjalta laadittu Suomen ensimmäinen kansallinen julkisten hankintojen strategia.

Strategiassa kehittämisen kärkinä ovat strateginen johtaminen sekä hankintataitojen edistäminen. Tietojohtaminen ja vaikuttavuuden arviointi tukevat strategista johtamista. Kehittämistyön keskiössä on toimivien ja laadukkaiden tuotteiden ja palveluiden hankkiminen siten, että kaikki osapuolet ovat osallisina prosessissa ja markkinat ovat elinvoimaiset. Julkisten hankintojen osana voidaan synnyttää myös innovaatioita. Näiden elementtien kehittämisen avulla voidaan hankinnoilla saavuttaa taloudellista, sosiaalista ja ekologista kestävyyttä.

Strategian myötä julkisia hankintoja toteuttavat tahot, kuten valtio, kunnat ja seurakunnat, saavat työnsä avuksi konkreettisia työkaluja. Yritykset ja järjestöt saavat uudenlaisen kumppanuuden myötä liiketoimintamahdollisuuksia. Useat kansalaisille tärkeät palvelut tehdään julkisina hankintoina ja strategia tuo mukanaan parempia arjen asiakaskokemuksia.

Strategiaa on valmisteltu laajassa yhteistyössä hankintojen ammattilaisten sekä strategisen johdon kanssa. Valmistelutyössä on ollut mukana hankintayksiköiden

ja tarjoajien edustajia sekä julkisia hankintoja tukevien asiantuntijaorganisaatioiden edustajia. Valmistelun yhteydessä laadittiin laaja tilannekuva Suomen julkisten hankintojen tilasta ja kehittämiskohteista.

Strategialuonnoksesta käytiin laajaa keskustelua eri paikkakunnilla aluekierroksella sekä sähköisen verkkoaivoriihen avulla. Lisäksi on järjestetty avoimia valmistelutyöpajoja ja virallinen lausuntokierros kesällä 2020. Strategia oli hallituksen iltakoulussa 26.8.2020.

Strategia sisältää kahdeksan strategista tahtotilaa ja 25 niitä konkretisoivaa tavoitetta. Strategian liitteenä on ensivaiheen toimeenpanon kuvaus, joka sisältää 30 konkreettista toimenpidettä. Strategian toimeenpanoa varten on suunniteltu teemaryhmärakenne, jonka avulla toimeenpano käynnistyy.

Strategiaan on liitetty myös mittaristo, joka tekee näkyväksi tavoiteltavan systeemisen muutoksen. Mittareiden avulla voidaan seurata strategian vaikutusta ja aikaansaatuja tuloksia sekä ohjata tulevia toimia ja resursseja.

Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta julkisten hankintojen strategiasta

Kansallinen julkisten hankintojen strategia annetaan valtioneuvoston periaatepäätöksenä, jolloin valtioneuvosto sitoutuu strategian tavoitteisiin ja ministeriöt toteuttavat strategian tavoitteet omassa ja hallinnonalansa toiminnassa. Kukin ministeriö laatii omalle hallinnonalalleen toimintasuunnitelman, jonka etenemisestä raportoidaan säännöllisesti myöhemmin perustettavalle julkisen hallinnon uudistamisen poliittiselle johtoryhmälle.

Periaatepäätös sisältää strategian lisäksi liitteenä olevat sektoriministeriöiden antamat kansallista julkisten hankintojen strategiaa toteuttavat konkreettiset linjaukset ja toimenpiteet innovaatioihin sekä vastuullisiin elintarvikehankintoihin liittyen.

Kuntasektorilla strategiaan sitoutumista pyritään vahvistamaan Kuntaliiton valtuuskunnan suosituksella.